

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 105

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, MAY 4TH, 1932

LETO XXXIV — VOL. XXXIV

Koliko je Italijanov v Jugoslaviji in po ostalih raznih državah sveta

Milan, 2. maja. Tukajšni list "Il popolo d'Italia" prinaša članek, katerega je spisal znani fašistiški propagator v tujemstvu Franco Ciarlatini. V tem članku piše o Italijanih v tujemstvu in o njih doprinosu k svetovni kulturi. Citirajo se mnoga imena Italijanov, ki so se odlikovali v tuji. (Imena Al Caponeja, žal, ni med njimi. Op. ured.) Ciarlatini trdi, da se nahaja v tujemstvu okroglo 10 milijonov Italijanov, in od teh jih je 8 milijonov v Ameriki. Milijon in pol Italijanov je raztresenih po raznih evropskih deželah. En milijon jih je v Franciji, 160,000 v Švici, 30,000 v Angliji, 20,000 v Nemčiji, 20,000 v Avstriji, od 10 do 15 tisoč v Belgiji, Romunski in Jugoslaviji. Ta zadnja trditve, da se nahaja v Jugoslaviji do 15,000 Italijanov je zlasti zanimiva. Dočim trdi uradni članek Ciarlatini, da je v Jugoslaviji le do 15,000 Italijanov, so pa razni laški in irendentistični "zgodovinarji" in "zemljepisci" doslej neprestano trdili, da je samo v Dalmaciji do 80,000 Italijanov, in da Dalmacija naravno pripada Italiji. Najbolj zanesljive glede števila Italijanov v Jugoslaviji so pa jugoslovanske uradne številke, ki kažejo, da je vseh Italijanov v Jugoslaviji 4,900, dočim je nad 800,000 Jugoslovancev pod Italijo.

O delavskem gibanju

London, 3. maja. Koncem decembra, 1931, je bilo v premoženjskih Anglije zaposlenih nič manj kot 20,100 otrok, starih izpod 16 let, v raznih premoženjskih. Delavski zastopniki so v parlamentu zahtevali od vlade, da poda statistiko o rudarskih nezgodah, ker se trdi, da so med ponesrečenimi rudarji največkrat otroci, ki se ne znajo tako varovati kot odrasli. Zakaj delavske organizacije pripisujejo tako mlade "premogarje" v premoženjske, pa dotični poslanec ni mogel razjasniti.

Ottawa, 3. maja. V dolnji zbornici kanadskega parlamenta je prišlo do burnih prizorov malo prej, predno se je glasovalo o državnem proračunu. Pri tem je bil dobljen vodja delavcev, J. S. Woodworth, ki je hotel čitati pravila nove delavske stranke v Kanadi. Predsednik zbornice mu je hotel vzeti besedo, toda Woodworth se je pozval na gotovo odredbo poslovnika, ki zahteva, da se zasedanje ob 11. uri prekine. Tako je onemogočil delavski vodja sprejem proračuna za Kanado za dalj časa.

Buenos Aires, Argentina, 3. maja. Vse izgleda, da je štrajk argentinskih učiteljev, brzojavnih operatorjev in telefonskih uslužbencev neizogiben. Vsi uslužbenci zahtevajo 44 urno delo na teden in zopetno nastavitve vseh odpuščenih uslužbencev. Učitelji so sklenili iti na 24 urni štrajk, ker niso dobili izplačanih svojih plač zadnje tri mesece.

Pozor, Maple Heights

Podružnica št. 42 S. Z. Zveze v Maple Heights, priredi v soboto, 7. maja, veselico v Hrovatovi dvorani na 5128 Stanley Ave., ko praznuje podružnica drugo obletnico obstanka. Igral bo dobro poznani Louis Lipnos orkester. Vabljeni ste vsi od blizu in daleč.

* Avstrija je skoro popolnoma prepovedala uvoz tujih izdelkov.

Kam je prišla Amerika pod Hooverjem. Dekle ima jo \$3.00 na teden

Cleveland. — Amerika je prišla danes tako daleč, da plačujejo gospodinje za strežnike in dekletke v svojih hišah samo \$3 na teden, in ponekod celo manj. In pri tem morajo dekleta delati od 12 do 14 ur na dan, imajo samo eno popoldne prosto v tednu, in so proste vsako drugo nedeljo. Pri tem morajo dekleta delati vsa hišna opravila, morajo prati, likati, ribati, varovati otroke, pomivati, kuhati, čistiti, sploh vsa hišna dela. V časopisju se nahaja stotine oglasov, s katerimi se išče delavke, in stotine deklet in žen dnevno trka na vrata pri gospodinjah. Več gospodinj nudi tudi samo hrano in stanovanje za hišno delo. Nobene plače ni pri tem. Hooverjeva prosperiteta je vse to doprinesla. Pripetilo se je, da so se znižale plače večini vseh, ki potrebujejo deklet pri svojih družinah. Marsikdo, ki je dobival od \$50 do \$200 na teden pred dobrimi tremi leti, se mora zadovoljiti danes s \$15.00 do \$30.00 na teden. Toda poplačano radi tega ali onega vzroka vseeno potrebuje pri gospodinjstvu. To so zlasti vdovci ali vdove, družine, kjer je več otrok. Seveda so morale take osebe znižati plačo strežnic, ker sami dosti ne zaslužijo. To je ena stran te zgodbe. Druga stran je pa, da je danes tisoč deklet, ki absolutno nimajo nobenega zaslužka, in ki raje gredo in delajo za \$3 na teden, za hrano in streho, kakor da bi brez dela postavale okoli. So tudi slučaj, da dobi dekleta po \$5.00, bolj redki po \$6.00 do \$8.00 na teden, dočim so slučaj, ki dobivajo dekleta po \$10.00 ali več na teden že izjeme. Pred 5. leti se je plačevalo služkinjam od \$15.00 do \$20.00 na teden, pa jih je še težko bilo dobiti.

Poštna služba

Bolj se bližamo predsedniškim volitvam letos, toliko bolj pada vrednost vladne postrežbe, toliko bolj se dviguje deficit, toliko manj postrežbe dobimo. Kongres pravkar debatira te dni, da skrajša poštno postrežbo na minimum. Skoro gotovo bo sprejeta postavba, ki določuje popolen preobrat v poštne službi. Tako zahteva predlog o novi poštne postavi, da se deli pošta v mestih samo enkrat na dan, na deželi pa samo trikrat, in v več slučajih samo enkrat na teden. Radi take odredbe bi se v državi Ohio zgubilo 2118 poštne uslužbencev delo. Pošta ima deficit, torej se mora hraniti.

Slabi odjemalci

Abe Cohen, ki je poznan tudi pod imenom "Jackie Schwartz", je dobil naročilo za 80 kvortov žganja. Blago je pripeljal na Euclid Ave. in 30. cesto, toda na mestu odjemalcev je dobil zvezne prohibicijske agente, ki so mu vzeli pijačo in zaplenili avtomobil. Cohen je bil aretiran. Trdi se, da je to oni butleger, ki je pred tremi tedni govoril po radio postaji WGAR v Clevelandu in pripovedoval radovedni radii avdijenci, kakšen je butlegerski poklic v Clevelandu.

Slovenske matere

Matere, katerih otroci pohajajo v East Madison šolo, so vabljeni, da se udeležijo seje, ki se vrši danes, ob 2. uri popoldne. Predavala bo Mrs. Stekart in Miss Steinitz. Pripeljte tudi svoje prijateljice in sosedice s seboj.

Cene bodo višje, denar pa bo manj vreden

Washington, 3. maja. Kljub silnemu protestu od strani zvezne zakladnice je poslanska zbornica kongresa včeraj z ogromno večino 289 proti 61 odglasovala, da se postavi vrednost ameriškega dolarja na isto stališče, kot ga je dolar imel v letih od 1921 do 1929. To pomeni, da se bodo cene komoditet, kot obleki, surovemu materialu, žitu dvignile, a v istem času pa pride več denarja v promet, tako da se dvigcen pokrije z večjo svoto denarja v kroženju.

Kongresmani so mnenja, da kakor hitro pride ta postava v veljavo, da ne bo treba več zniževati plač delavcev in uradnikov. Plače so se zniževale, ker je padla cena komoditet, življenjskih potrebščin, in sedaj nameravajo zvišati ceno teh življenjskih potrebščin, da obdržijo standard ameriškega življenja in da se plače ne bodo več zniževale.

Temu predlogu silno nasprotuje predsednik Hoover. Kakor hitro je bil predlog sprejet, sta republikanska voditelja v zbornici poslancev, Snell iz New Yorka in Tilson iz Connecticuta, odšla v Belo hišo, kjer sta imela s predsednikom Hooverjem dolgo konferenco. Oba sta nujno svetovala predsedniku, da mora nastopiti v javnosti in prepričati državljane, da če se to zgodi in se ne sprejme Hooverjev načrt, bo moralo biti v teh časih depreseje odpuščenih od 80,000 do 100,000 zveznih uslužbencev. To pomeni, da bo ponovno odtegnjenih \$300,000,000 zaslužka ljudem na leto, in da se bo torej

toliko manj kupovalo, toliko manj proizvajalo.

Načrt predsednika Hooverja je, da se zniža plača vsem zveznim uslužbencem brez razlike, klicio zaslužijo na leto, dočim poslanska zbornica vztraja pri tem, da se onim, ki zaslužijo manj kot \$2,500.00 na leto, ne sme znižati plača. Tudi Hoover vztraja pri tem, da se odtrga vsem vladnim uslužbencem njih plača, ki bi jo sicer dobili ob počenicah. Poslanska zbornica o tem neče slišati.

Prijatelji načrta, kot ga je sprejela poslanska zbornica, trdijo, da če dobimo nazaj cene komoditet, kot so prevladoval v letih 1921 do 1929, da bo vsako zniževanje plač nepotrebno in se ne bo znižal standard življenja povprečnega Amerikanca.

Da se zvišajo cene življenjskih potrebščin, je pa potrebno, da izda Federalna rezervna banka denarnih novčanic za najmanj \$9,000,000,000 v promet. Danes je v prometu nekako \$5,000,000,000 bankovcev, ki imajo skoto do slehernega denarja zlato podlaglo, to je, za kolikor je bankovcev v prometu, za toliko ima zvezna zakladnica pripravljene zlate. Industrije in podjetja bi dobili nov kredit in potem kredita bi se cene izdelkov in pridelkov seveda dvignile.

Kakor hitro se pa dvignejo cene, nastane kredit, in ta kredit bi se uporabil za pozitivne industrije. Danes prodajalec na drobno kupuje kolikor mogoče malo blage od tovarne ali prodajalcev na debelo. Kredita ni. Ako bi imel kredit, bi kupil, oziroma naročil več blaga, in če se naroči

več blaga, dobijo tovarne več naročil, in če je več naročil, se zaposluje več delavcev, več delavcev na delu več zasluži, kupovanje bi se povečalo, in polagoma bi se vrnil normalni čas. Tako trdijo zagovorniki predloga, ki je bil s tako ogromno večino sprejet včeraj v zbornici poslancev.

Nasprotniki tega predloga, katerih je pa jako malo, pa strupeno napadajo predlog in pravijo: To je najslabša postava, ki jo morejo Zedinjene države danes uveljaviti, ko ves svet zre na Ameriko, če bo zmožna nadaljevati zlati standard.

To pomeni, je dejal kongresman Stafford iz Wisconsin, da namesto da bi imeli zlato rezervno, bo zakladničar Zed. držav odredil, da se izda umeten denar v bankovcih. Oba naša kongresmana, Sweeney in Crosser sta glasovala za novi predlog, dočim je republikanski kongresman iz 22. okraja, Bolton, glasoval proti.

Seveda, dejstvo, da je bil predlog sprejet v poslanski zbornici s tako ogromno večino, še ne pomeni, da je že postava. O predlogu mora glasovati še senatna zbornica, potem pa dobi besedo predsednik Hoover, o katerem je znano, da bo predlog prepovedal. Medtem pa bomo dobili čas in priliko, da ta važni predlog podrobneje raztolmačimo potom podatkov iz uradnega kongresnega zapisnika. Kejtji, predlog sprejet ali ne, odločilo se bo o bistvenih spremembah v vsakdanjem življenju povprečnega Amerikanca.

Med republikanci je spor radi volitev. Trije kandidati za governorja

Columbus, Ohio, 3. maja. Prihodnji tork se vršijo volitve po vsej državi Ohio. To so primarne volitve, pri katerih se ne odločuje, kdo bo izvoljen, pač pa se izbira samo kandidate. Tako na primer ima republikanska stranka tri kandidate za governorja države Ohio. Volivci bodo 10. maja odločili, kdo izmed teh treh bo pravi kandidat republikancev pri volitvah novembra meseca. Trije republikanski kandidati so: David S. Ingalls, do sedanjih podtajnik v mornariškem oddelku vlade. Ingalls je znan nasprotnik prohibicije, o kateri se je izjavil, da je prokletstvo Amerike. Zagovarja tudi znižanje državnih stroškov. Drugi kandidat za governorja je Clarence Brown, sedanjih državni tajnik. Brown je poznan po svoji poštenosti in resnosti. Tretji kandidat je bivši governor Myers Y. Cooper, fanatičen prohibicionist, ki za mesta nima nobenega smisla in skuša dobiti od farmerjev glasove. Bil je že governor, toda za seboj je pustil prazne blagajne. Po našem mnenju bi bil Ingalls najboljši republikanski kandidat, ker ni hinarvec. Brown in Cooper sta bila oba odobrena od suhačev. Republikanci imajo še enega kandidata za governorja, in to je James Beattie iz East Liverpola. Ta je bil dolgoleten demokrat, toda je zadnje čase prestopil k republikancem. Nadalje imajo republikanci kar pet kandidatov za izvolitve enega samega senatorja. Glavna kandidata sta generalni državni pravdnik Gilbert Bettman in L. J. Taber. Bettman je liberalnega mišljenja in za odpravo prohibicije, dočim je L. J. Taber odločno za nadaljevanje prohibicije. Ostali republikanski kandidati za zveznega senatorja so: Mrs. E. C. T. Miller iz Clevelanda, znana fanatična boriteljica suhačev, Charles Bracher iz Daytonia in Jacob Coxey, župan v Massilonu. Med vsemi ima Gilbert Bettman največ prilike za nominacijo. Tekom ostalega tedna bomo pričeli imena še ostalih kandidatov, republikancev, kot demokratov.

3 cente za pisma

Washington, 3. maja. Senatna zbornica je danes potrdila predlog, da se zviša poština za pisma, in sicer od dveh centov na tri cente. Isti predlog je potrdila tudi še poslanska zbornica. Predlog bo šel sedaj predsedniku Hooverju v podpis. Zvišanja poštine se bo najbrž računala od 1. julija naprej. Obenem pa je senatna zbornica tudi zvišala poštino za časopise, katero je določila na isto visoko svoto, kakor se je nahajala v letu 1921. Tako so časopisi v tej silni depresiji ponovno udarjeni.

Aretirani kozel

H. M. Gitley, 17010 Lake Shore boulevard, je včeraj zjutraj prestrašeno telefoniral na policijsko postajo, da skuša nekdo vломiti v njih hišo. Pol. policistov se je podalo na vso naglico proti hiši. Roparjev niso dobili, pač pa velikega kozla, ki se je zaleteval na sprednjem porču proti vratom. Grešni kozel je bil aretiran in odpeljan na policijsko postajo, ne da bi se branil. Sedaj čakajo, kdo se bo oglašil, da se mu je zgubil kozel. * 50 delavcev je dobilo delo v Conneaut, Ohio, pri Nickel Plate železnici.

Councilman Trinastic zoper one, ki izkoriščajo dobrodelne družbe

Cleveland. — V ponedeljek večer je demokratski councilman Trinastic vložil v mestni zbornici predlog, da se kaznujejo in zepro osebe, ki izkoriščajo današnjo depresijo in prosijo za podporo pri dobrodelnih družbah, dasi niso vredni take podpore. Glasom predloga Trinastice bi imela policija moč aretirati vsako osebo, ki je podala napačno izjavo glede svojega stanja. Ako je taka oseba na sodnji spoznana krivim, tedaj je obsojena na \$100.00 globe ali pa 60 dni zapor, ali pa oboje. Mestni vladi je prišlo na uho, da dobiva stotine oseb podporo od dobrodelnih družb, dočim imajo take osebe svoje lastno premoženje, nadalje so prišli tudi slučajji na dan, ko bi kdo lahko delal, toda raje dobiva podporo in več podobnega. Osebe, ki dobivajo podporo, pa do slednje niso opravile, s tem seveda jemljejo podporo v resnici potrebnim, ker dobrodelne družbe naznanjajo, da komaj shajajo z dohodki. Drug, jako važen predlog je bil vložjen po councilmanu Krewson, neodvisnem republikancu. Njegov predlog zahteva, da trgovci ne more oglaševati bankrotne razprodaje, razven če ni prej dobljen licence od mestne vlade. Tudi ne more nihče brez licence oglaševati razprodajo radi ognja, bankrota ali kakega drugega vzroka, če ni imel trgovine vsaj 6 mesecev na istem mestu, kjer se namerava razprodaja. Ta koristna postava bo vpeljana iz vzroka, ker se dnevno dogaja, da pride kak tuji trgovec v sredino kake naselbine v mestu, napelje vsakovrstnega umazanega blaga skupaj, nakar oglašuje, da je to bankrotna razprodaja. Ali pa par tednov potem, ko je odprl tako cunjarijo, začne goriti v trgovini, nakar je takoj "razprodaja radi ognja." Vse to bo sedaj prišlo pod mestno kontrolo, da se zabrani sleparskim cunjarem škodovati sicer poštenim trgovcem v naselbini. Predlog Trinastice kot Krewsona je bil simpatično sprejet v zbornici.

Pet milijonov za boj

New York, 3. maja. Tu se je pravkar ustanovila korporacija, katere namen je spraviti skupaj \$5,000,000, da se začne s resnim bojem za odpravo prohibicije. Glavni stan se nahaja na 103 Park Ave. V direktoriju so razni poznani trgovci, bankirji in odvjetniki. Uredniki poznanih časopisov sodelujejo. Direktna kampanja, da se doseže potom pošte ali osebno vse volivce, bo nemudoma upeljana. Potrebni denar nameravajo spraviti skupaj s prostovoljnimi darovi.

Frank Nekich umrl

V ponedeljek popoldne je umrl Frank Nekich, star 38 let. Umrl je v mestni bolnici, kjer se je nahajal štiri mesece. Rojen je bil v Jesenicah, Dalmacija. Po poklicu je bil kovač. Zapušča so progo Heleno in tri otroke, Elsie, John in Mary. Ranjki je bil član društva sv. Nikolaja, št. 22 HBZ. in društva sv. Pavla, št. 10 HKZ. Pogreb se vrši iz hiše žalosti na 2187 W. 30th St. v petek ob 8:30 zjutraj pod vodstvom A. Grdina & Sons. Najmu bo hladna ameriška zemlja!

Smrtna kosa

V sredo zjutraj je umrla Frances Shimek, 5700 Prosser Ave., soproga Stephen Shimeka. Podrobnosti poročamo jutri.

Odlikovani republikanci

Kraljeva laška vlada pod kopitom diktatorja Mussolinija je zadnje čase odlikovala z redom "Laške krone" sledeče "odlične" republikance v državi Ohio: Bivšega republikanskega governorja Myers Cooper, ki je bil poražen pri zadnjih volitvah. Isti red je dobil tudi Daniel E. Morgan, republikanski mestni manager in poraženi županski kandidat. Nadalje John D. Marshall, republikanski predsednik mestne zbornice, bivši mestni manager Hopkins, neki Bergeroff in predsednik najvišje sodnije v Ohio, Carrington Marshall, republikanec. Menda sedaj pričakuje enakega odlikovanja tudi Maurice Maschke, ki se jezi, da so njegovi "podaniki" odlikovani od Mussolinija, on sam pa, kot vrhovni boss republikancev, ne dobi ničesar. Italijani in republikanci so bili od nekdanj zvesti prijatelji. Mi jim ne zavidamo laških kron.

Dobra vest

Tvrda Mihaljevich Bros., 6201 St. Clair Ave., naznanja, da se ji je posrečilo dobiti najnižjo mogočo ceno za prevoz po železnici iz Clevelanda v New York in nazaj za vse one izletnike, ki gredo na obisk v staro domovino 24. junija. Vožnja na obe strani velja samo \$22.00, pri čemur si potniki prihranijo najmanj \$17.10. Parobrodni listek velja torej iz Clevelanda do Ljubljane in zopet nazaj v Cleveland samo \$167.00. Za podrobnosti lahko vprašate pri Mihaljevich Bros., ki so tudi zastopniki za Greyhound Bus Lines.

* Prihodnje nedeljo praznujemo Materin dan.

Roosevelt in Smith

San Francisco, 3. maja. Pri današnjih primarnih predsedniških volitvah v državi Californiji, kjer se je šlo za prvenstvo med Smithom in Rooseveltom, sta dobila skoro oba enako število glasov. V 2038 volivnih okrajih izmed 10,271, jih je dobil Roosevelt 37,620, Smith 37,178, dočim je dobil Garner 33,719 glasov. Na republikanski strani pa Hoover ni imel nasprotnika in je sam kandidiral. Dobil je doslej 120,929 glasov. California je jako važna država v političnem oziru za demokrate. Normalno je republikanska, toda leta 1916 je ravno California pomagala, da je bil izvoljen Wilson predsednikom. Tekom zadnjih dni se je v Californiji registriralo 850,000 nadaljnih demokratov. Vprašanje je le, kdo dobi demokratske predsedniške delegate, Smith ali Roosevelt. Končno štetje bo dognano jutri.

V republikli Andorra se ne sme štrajkati

St. Julia, Andora, 3. maja. Štrajki so v ti mali gorski republikli nepoznani, vsaj doslej jih niso poznali. Toliko bolj se pa vsakdo spozna na orožje. Ko so šli španski delavci, katere so importirali v republiko, da gradijo vodovod, in zaštrajkali, je poklical župan mestne prebivalce skupaj in jim velel prnesti puške s seboj. Nato so polovili vse štrajkarje, jih zvezali in odpeljali preko meje ter jim prepovedali povratek. Ko so župana vprašali, če ve, kaj je štrajk, je izjavil, da štrajk je to, da se delavci branijo za plačo delati.

Pregledovanje knjig

Na pregled davčnih knjig okrajnega blagajnika Colistra je dospelo včeraj v mesto 10 nadaljnih državnih nadzornikov, tako da se sedaj nahaja v uradu blagajnika 30 pregledovalcev knjig. Vsak dobiva \$10.00 na dan, ali vsi skupaj dnevno \$300. Knjige pregledujejo že 20 dni in jih bodo še do 1. junija, ali pa še dalj. Koliko to stane davkoplačevalce denarja! Pregledovalci skušajo sedaj dognati natančno svoto, ki manjka v okrajni blagajni. Prvotno so rekli, da manjka \$679,000. Preiskava knjig je postala še toliko bolj težavna, ker so nepoznani lopovi ukradli dvoje glavnih davčnih knjig iz leta 1927 in 1928.

Prestavljeni policisti

Direktor javne varnosti je včeraj prestavil 38 policistov in policijskih uradnikov. Nekateri so bili povišani v službi, zopet drugi pa ponižani. Obenem je včeraj policija izvršila sedem pogonov na razne igralnice in prostore, kjer se stavi za visoke svote denarja. 41 oseb je bilo aretiranih.

Klub Slovenskih vdov

V soboto večer priredi Klub Slov. vdov v Knausovi dvorani prijetno domačo veselico. Vdove so pri svojih prireditvah še vedno gledale, da so imele dober prigrizek in pijačo, in tako bo tudi v soboto. Igral bo Hojčev trio. Pridite!

Odprl brivnico

Mr. Martin žugelj nam naznanja, da je odprl brivnico na 1194 Norwood Rd. Rojokam ga prav toplo priporočamo, ker je znan po dobri postrežbi.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalčin: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRO, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 105, Wed., May 4th., 1932

Zdravniški stroški

Zadnje tedne je nastala v več odličnih ameriških časopisih obširna debata glede ameriških zdravnikov, glede zdravljenja. Dočim se na eni strani trdi, da zdravniki preveč računajo za zdravljenje v očigled silno znižanih plač, tako delavskih kot uradniških, pa zdravniki trdijo, da so izkoriščani od ljudi, in da jim ljudje več odnesejo na račun, kot pa dobijo. Tozadevno razpravlja dr. Tannebaum v newyorškem časopisu "Times" podrobno in zanimivo o zdravniških in zdravniških stroških.

Dr. Tannebaum trdi, da je danes diagnosa in zdravljenje veliko bolj težavna zadeva kot pa je bila v preteklosti. Moderna znanstvena medicina vključuje rabo drage opreme v laboratoriju, in sodelovanje večjega števila specialistov. Vse to seveda povzroča, da je zdravljenje bolj drago, tako za bolnika, kot za zdravnika.

Danes so dobrodelne družbe, ki dajejo zdravniško pomoč po cenah, s kakršnimi privatni zdravniki ne morejo konkurirati. Posledica tega je, da se nahaja danes tisoče zdravnikov v Ameriki, ki ne morejo imeti dostojnega življenja. Zdravnik mora jesti, kot vsakdo drugi, oblačiti se mora dostojno, ker sicer nima ugleda, najemno stanovanje in pisarne mora plačati. Pri sistemu, ki dovoljuje, da se vrši tekmovalstvo med zdravniki, da morajo slednji voditi svoje urade kot navadni trgovci, pač drugače biti ne more.

Naloga tako zdravnikov, medicinskih družb in države je najti pot iz te zagate. Da bi pa kdaj od tega prišlo, je dvomljivo. Sistem bi moral biti tak, da znižuje zdravnikom stroške, in to bi povzročilo, da zdravniki manj računajo. Dr. Tannebaum podaja nato nekaj svojega mnenja in nasvetov, kako bi se tak sistem praktično upeljal, namreč, da bi se znižali stroški zdravnikom in bolnikom. Sledenci so nasveti:

Prakticiranje medicine na konkurenčni podlagi bi se moralo odpraviti. Ker je zdravje mesta glavna zadeva vsakega mesta, tedaj bi morala država skrbeti za zdravniško pomoč. Obstati bi moral poseben zdravniški državni fond, v katerega bi se zbiral denar potom davkov na popolnoma enak način, kakor se zbirajo drugi fondi in se iz njih plačuje za gotove zadeve, kot na primer: za šole.

Država bi morala graditi in opremiti bolnišnice na enak način kot gradi in opremiti javne šole. Pod besedo "oprema" se razume tudi zdravniško osebje. Državna zdravniška postrežba bi bila pod upravo posebne komisije, izbrane od zdravnikov, zobozdravnikov, bolniških strežnic in lekarnarjev, ki so na državni plačilni listi. Člani te državne komisije bi uradovali vsak po pet let, in bi bili podvrženi odpoklicu.

Vsi zdravniki bi takoj, ko graduirajo iz zdravniške šole, postali uslužbenci državne bolniške postrežbe. Za prvi dve leti bi dobivali približno \$2,500 na leto plače. Tekom teh dveh let bi zdravniki služili v bolnišnicah kot pomočniki že izkušenim zdravnikom. Po prvih dveh letih pa bi se njih plača avtomatično zviševala, nekako približno \$200 več na vsaki dve leti, dokler zdravniki ne bi dosegli 45. leta. Plača, katero bi tedaj dobivali, bi ostala nespremenljiva do 60. leta. Tedaj bi bili zdravniki poslani v pokoj z dvetretinsko plačo. Noben zdravnik, ki bi bil zaposlen od države, ne bi smel privatno prakticirati, toda iz državne službe bi lahko šel, kadar bi hotel.

Zdravniki, zaposleni od države, ne bi smeli delovati več kot šest ur na dan, niti več kot šest dni na teden. Specialisti, ki se odlikujejo v tem ali onem načinu zdravljenja, bi dobivali \$10,000 plače na leto. Ti ne bi zdravili samo bolnikov, pač pa bi trainirali mlajše zdravnike za specialiste. Skušnje za napredovanje do specialista, bi se vršile ob gotovih določenih časih.

Ako bi se upeljal tak sistem, trdi dr. Tannebaum, tedaj bi ljudje dobivali veliko boljše zdravniško postrežbo, obenem pa tudi veliko cenejšo, in morda ne bi potrošili niti polovice tega, kar potrošijo danes za zdravnike in zdravila. Ti nasveti so seveda pri zdravniških in v raznih znanstvenih krogih vzbudili mnogo debate in zanimanja.

TRAGEDIJE V AFRIŠKIH PUŠČAVAH

Mnogo skrivnostnih tragedij, ha več. Pred nekaj dnevi so pa ki so se dogodile v prejšnjih časih v pustinjah Južne Afrike, razrešujejo sedaj raziskovalci v avtomobilih, potom katerih pridejo lahko v kraje, ki so skoro nedostopni drugače. In kadar se ti raziskovalci vrnejo nazaj v civilizacijo, pripovedujejo grozne stvari.

Tako se je razvozljala tragedija, ki se je pripetila v kraju Koakoveld, ki obsega 100 tisoč štirjaskih akrov, kjer še žive divji rodovi raznih plemen, kamor še ni prodrla civilizacija. Pred dvajsetimi leti se je podala v te kraje nemška raziskovalna družba, ki je hotela v teh krajih kupiti demante. O tej ekspediciji ni bilo potem ne duha ne slu-

Domneva se, da so to ostanki mornarjev, ki so se najbrže rešili na suho s kake ponesrečene ladje in so potem na suhem storili žalostno smrt vsled lakote in žeje.

Dramatične najdbe se dobe v puščavi Namib, ki je bila pred svetovno vojno nemška kolonija, kjer so dobili mnogo lepih demantov. Nemška vlada je imela tu svoje vojaške postojanke in tako se napoti nekega jutra vojaški zdravnik Rogge v spremstvu vojaka k oddaljeni vojaški postojanki, da poneseta pošto in plačo vojakom. In požrla ju je puščava. Leta 1911 so našli vojakov bajonet in ko je policijska patrulja obnovila iskanje, je tudi našla truplo, oziroma ostanke trupla zdravnika. Dobili so pri njem nedotaknjen kovčeg, v katerem je bilo 20,000 nemških mark, ki so bile namenjene za plačo vojakom. V kovčegu so dobili tudi zdravnikovo poslovilno pismo na njegovo mater in sestro v Nemčiji, v katerem je pisal, da so se jima splašili konji in sta potem z vojakom vsak na svojo roko blodila po puščavi in ker je videl, da bo moral umreti strašne smrti od žeje, se je raje ustrelil.

Dobe tudi ostanke ekspedicije skupine Burov, ki so se napotili leta 1860 v pokrajino Angola, do katere je peljala pot skozi puščavo Kalahari. Stotine mož, žen in otrok se je napotilo z vozovi in živino skozi puščavo. Napadli so jih domačini in jih pomorili, s trupli so pa, potem opravile divje zveri.

Razni prospektorji so se podali v afriške pustinje, katere je zvalil tje pohlep po bogastvu, ker mnogo se je pripovedovalo o velikih zakladih demantov, ki se jih lahko dobi v vročem puščavskem pesku. Navadno se je za takimi iskalcami bogastva izgubila vsaka sled. Storili so žalostno smrt, največkrat vsled pomanjkanja vode, včasih so postali žrtev napada domačinov ali pa divjih zveri.

Pripoveduje se o vojaški patrulji, katero je zjel puščavski vihar blizu mesta Swakopmund. Enega izmed vojakov, ki se je v viharju ločil od svojih tovarišev, so našli domačini napol mrtvega v puščavi in so ga odpeljali v svoja bivališča. Ko je prišel vojak k moči, je videl, kako se otroci divjakov igrarajo z lepimi demanti, katerih je bilo v neki kamniti votlini, napolnjeni z vodo na tisoče. Vojak si je napolnil žepe z demanti in je neke noči pobegnil od divjakov. Ko je prišel k svojim ljudem, je organiziral ekspedicijo, da gredo po te demante, s katerimi bi si pridobili ogromno bogastvo. Ki je bila ekspedicija že v bližini zamorske naselbine, so dobili dotičnega vojaka s piščo v sru umorjenega. Ker je bil on edin, ki je vedel za pot, se je morala ekspedicija vrniti, a domačini so obdržali skrivnost neizmerne bogastva še naprej zase.

NARODNA PLESNA VESELICA V S. N. D.

V soboto 7. maja ob 7:30 zvečer se bo prvič v tej sezoni zbral naš narod skupaj. Reprezentirani bodo vsi sloji: od skromnega tovarniškega delavca do privatnega zasebnika, od solarčka do pesnika, od vajenca do profesionalca. Dilemtanti vseh umetnosti pridejo skupaj na ta večer, tako da bo JUGOSLOVANSKA ŠOLA MODERNE UMETNOSTI imela 100% uspeh ob priliki njene prve plesne veselice, katere čisti preostanek gre v šolski fond. Trgovci, kateri vedno skrbijo, da se podpre naše kulturne ustanove, pravijo, da se udeležijo skupno, zdravniki in drugi ravnotako, časnikarji in njih osebja enako. Obeta pač biti nekaj, na kar ne pozabimo leta in leta!

Ob tej priliki bo šola imela tri "door prizes", katere so darovali za dobrobit šole: Oglar, Černe in Grdina & Sons. Igrale bosta dve godbi: Jackie Zorc in Valentin Turkova, tako da se bo vsak lahko naplesal in zabaval. Ta dva naša godbenika sta določila igrati brezplačno na ta večer, dokler ne izrabite vseh podplatov. Odbor ne more drugače kot jih topla priporočati v vašo naklonjenost, kadar imate veselico ali kaj slinčnega. Jesticine se bodo dobile pri naših trgovcih in mošt je brezplačno poskrbel naš dobroznani prodajalec mošta, g. Rudolph Božeglav iz 60. ceste.

Prosветni odbor je razposlal vstopnice na vsa društva, da jih razprodajo med svoje člane. Razprodajajo jih učenci, ga. Kuhlman v SND, in drugi, katerim je do uspeha šole. Med njimi tudi nekaj trgovcev. Pričakuje se, da pridejo skoro vsi uradniki društev in nemalo število članstva posameznih organizacij. Apelira se pa na 100% sodelovanje vseh slovenskih pevskih zborov in dramskih društev ter na njih korporativno udeležbo, da bo dobilo tam delo toliko in toliko naših ljudi. In resnično je, da so te tovarne zgradile, toda zgodilo se je z obljubami ravno nasprotno: dobili eli importirali so delavce iz drugih mest, največ iz Chicaga. Domačini v Euclidu pa poslušamo tovarniške parne piščali vsako jutro in večer. Vidimo groze tujece, ki prihajajo vsako jutro na delo. Vidimo jih, ko menjava-jo čke na plačilni dan. Mi jih gledamo, v naših srcih pa se vne-

ma sveta jeza. Mislimo si: "Tujec si služi denar v naši naselbini in dobro živi, mi, domačini Euclida in večletni davkoplačevalci jih pa gledamo skozi prste."

Ko smo pričeli mi Jugolovani pred 14. leti kupovati posestva v Euclidu in se pričeli naseljevati v to novo naselbino, nam je bilo rečeno, da se bodo tam postavljale nove tovarne in naša posestva bodo prišla v veljavo in vsi si bomo v tej naselbini služili svoj kruh. Mi smo vse to slepo verjeli. To so nam naši gospodje obljubljali potem, vsaki dve leti, ko so bile volitve. Sedaj pa: tovarne so postavljene, dela pa za domačine ni nič! Tako sedaj vidimo, da se nam je ves čas metalo pesek v oči.

Vsi, kar nas je tukaj naseljenih Slovencev, ni bil nihče milijonar. Vsi smo bili delavci in odvisni od zaslužka svojih župljanih rok. Z malim zaslužkom smo si toliko prihranili, ali bolje rečeno pristradali, da smo si kupili po en lot ali dva zemlje, kjer smo si postavili svoje hišice, kakor je kdo mogel. Vsak si je mislil, ako si postavi svoj dom ven iz mesta, da bo toliko ceneje izhajal in lažje preživel svojo družino. Toda zmotili smo se. Prvič je treba daleč hoditi za delom, živeti dražje plačevati in ravno tako vozino na delo. Kaj pa davki? Ravno še enkrat višji so kot v mestu. Toda skozi vse to smo šli v upanju na boljše čase in čakali, da dobimo delo v novih tovarnah. Kaj pa sedaj? No, domačinov iz Euclida ne moremo poznati in najemajo tujece iz drugih mest. Veliko nas je, ki smo že plačali tisočake za davke v Euclidu, posestva pa nimamo nobene cene, stroškov ne moremo več zmagovati.

Kaj naj storimo? Mi, tukaj naseljeni Slovenci, gotovo nismo kupili zemlje in si postavili hiše, da bi jih na stara leta izgubili. Postavili smo si jih zato, da bomo v njih preživeli naša stara leta, in da bomo imeli naši otroci svoj lasten dom. Ako bo šlo pa tako naprej s to politiko in hinavščino, bomo šli pa eden za drugim, odkoder smo prišli, hodeč, nočes, moraš! Zaslužka že na leta ni nič, davkov ne moremo več plačevati, dolg na prve vknjižbe se pa dan za dnem ríša. Žulje na rokah smo že vsi izgubili in to, ker smo si s župljani rokami prihranili, nam bodo pa za davke vzeli.

Premišljujemo in se pogovarjamo, kdo, le kdo je vsega tega kriv? Nekaj smo si sami krivi, nekaj pa ne. Po mojem mnenju je pa resnica ta, da bi moral v vsakem mestu župan skrbeti, da domačin in davkoplačevalec dotičnega mesta pride prvi v poštev za delo. Tisti pa, ki so onemogli in niso več za v tovarne, naj bi se jim dalo pa mestno delo. In kadar bi bili vsi domačini tako preskrbljeni, naj bi se šele vzelo tuja v poštev.

Dandanes je vse drugače kot je bilo pred 25. leti. Takrat so ljudje prihajali in odhajali. Sedaj smo se pa ustanovili, postali smo državljani, ustanovili smo si svoja lastna ognjišča, za katere verno plačujemo davke, dokler jih pač moremo.

Ne smem preveč kritizirati našega župana, da ni nič storil za nas. Nekaj je, vsega pa ne, kar je obljubil. Ravno pri teh novih tovarnah bi nam bil lahko v veliko pomoč, da bi bili prišli domačini prvi v poštev za delo. Resnica je, da nam je ceste tlakoval in za vodo nas je prodal Clevelandu ter plin dobil v naselbino. In seveda, kakopak, vse to na naše stroške. Mi imamo sedaj vse to na plečih, da komaj držimo. Zato je pa bila lanske leto taka velikanska bitka za županske volitve in je zmagal naš sedanji župan z malo večino. Naše dogovljeni smo, da ga bomo imeli še za dve leti. Precej jih je, ki jim je bilo obljubljeno delo, toda volitve so minile, ti pa še vedno čakajo, da jih pokliče Sullivan. Najbrže so izgubili njih naslove.

Sedaj se sliši, da nas hoče za-

TRINERJEVO GRENKO VINO

proti zaprtju, slabemu apetitu, glavobolu, izgubi spanja. V vseh lekarnah.

Če verjamete al' pa ne.

pustiti naš sedanji župan in dobiti službo okrajnega komisarja. Meni se to težko vidi. Če je prej vedel, da bo premenil svojo službo, zakaj se je pa potem tako boril za svoj županski stolček in zakaj ga ni prepustil Mr. Busherju? Mr. Busher je rekel: "Če mené izvolite, bom gledal in skrbel, da boste dobili delo in zaslužili, potem boste tudi lahko svoje davke plačevali." In takega župana bi potrebovali v Euclidu. Če pa naš sedanji župan ve, da je boljše v Clevelandu in da tukaj ni več obstanke, zakaj pa nas ne vzame vse seboj? Nam bo zelo težko po njem, ker je bilo vedno tako "Slovenec naklonjen." On bi moral začeti z delom, da bi se vsi priklopili Clevelandu in potem bi se vsi skupaj vsedli v obložen mizi. Tako bi marsikdo nas dobil delo, ki ga sedaj ne more. Stroški bi se znižali in imeli bi manjše davke. Torej če nas on misli v resnici zapustiti in to brez vzroka, bi jaz priporočal vsem tistim, ki ste delovali za njegovo izvolitev pri zadnjih volitvah, da vsi sedaj volite demokratski tiket in potem bo naš župan še ostal in ga bomo obdržali do konca njegovega termina.

In vsi tisti, ki ste se po zadnjih volitvah udeležili pogreba in ste slovensko zavest pokopavali, ste napravili veliko pomoto. Mislili ste, da pokopujete naše zadevne in narodno napredne Slovence, ste pa pokopali sami sebe in napravili samim sebi veliko sramoto. Marsikdo tistih se danes kesa in obžaluje, toda je prepozno. Morda ste mislili, da boste imeli potem po dva avtomobila v garaži in pa polne lonce mesa. Nekateri tisti so že svoje avtomobile izgubili, nekaterim je zarujavel v garaži, v hišo jim pa dobrodelne družbe živež nosijo.

Torej zanaprej bodimo previdni pri volitvah. Ne verujmo obljubam, volimo po svoji pameti in volji. Sedaj v maju bodo zopet volitve za več uradov. Zavzemimo se in volimo vsi skupaj demokratski tiket in tako bomo še naprej obdržali našega župana v Euclidu.

Pozdrav vsem čitateljem, Ameriški Domovini pa želim mnogo napredka, ker ta list je v resnici vse hvale vreden.

A. W.

14 let davkoplačevalec v Euclidu.

Gradbeni delavci

New York, 3. maja. Nad 30,000 gradbenih delavcev se je danes podalo na štrajk, ker ni še narejena nova pogodba glede delavskih plač v stavbinski industriji. Pogodba je potekla zadnjo soboto. Štrajk ne prizadene samo 30,000 delavcev v stavbinski industriji, pač pa tudi nadaljnjih 85,000, ki so indirektno spojeni s stavbinsko industrijo. Kakih dvajset večjih poslopij v New Yorku je moralo prenehati z gradnjo.

Poljubovanje žene v nedeljo dovoljeno

Baltimore, Maryland, 3. maja. V tem mestu so ljudje včeraj z ogromno večino glasovali, da sme zakonski mož zopet poljubiti svojo ženo ob nedeljah. Kakor se stvár zdi smešna, pa je imelo mesto Baltimore nad 200 let staro postavo, ki je prepovedovala ob nedeljah hoditi v gledališča, opravljati trgovske opravke, in med drugim je postava jasno zabranjevala poljubovanje ob nedeljah. Tozadevna postava je bila sedaj odpravljena z ljudskim glasovanjem. Nad 83,000 glasov večine je dobil predlog za odpravo postav. 25 let so se borili liberalni elementi mesta, da so odpravili starikeve določbe, ki so v današnjem življenju brez pomena.

"Ma strela, ker ravno po vsej sili hočeš in želiš, da sem jaz Krašovec, pa naj bom. Tega pa le ne veš, kaj je razlika med Dolenjem in Kraševcem. Ena razlika je ta, da pravijo Kraševci "ma strela," Dolenjci pa "preteto ne bodi." Druga razlika je pa polenta in žganci. Kraševci imamo našo slavno polento, Dolenjci pa žgance." Mi, Kraševci smo imeli tudi Martina Krpana, Dolenjci pa somo polža, kateremu vi pravite "polž," mi pa mu pravimo "puš."

Ti, Jaka, ki si tako odprte glave, pa mi povej, kaj je razlika med Petrom in Pavlom. Ako to ugaeneš, pa boš dobil v dar take karte za marjašat, da boš vsakega obigral.

(France, kar prinesi mi karte, ker to uganko sem že uganil. Tam pri vas, na clevelandskem hribu sta dva brata, Peter in Pavel. Eden zna marjašat, drugi pa ne zna. In to je vsa razlika med njima, pa še precej velika. Op. Jakata.)

Eno ti bom sedajle povedal, ki je še nisi slišal. Morda se bom radi tega zameril ženskam, se bom pa toliko bolj moškimi prikupil, pa se bo zgihalo. Le poslušaj. V naši fari je živel sedlar ali "zotler," kot smo ga mi klicali. Bil je velik šaljivec, pa na meso je bil ves mrtev. No, povsod so mu dobro postregli, kadar je prišel delat ali popravljal komate v hišo.

Pa se pripeti, da je delal pri neki hiši ravno na Veliki petek. Ko stopi zjutraj v hišo, reče hišni gospodinj: "Mati, meni daj te kuhat kaj od svinjskih rebec, da ne bo tako mesno." To pa pobožni ženi ni bilo prav nič po volji, pa zgrabi burkline in ga napodi z besedami: "Ti, nesnaga hudobna, ti že ne boš pri naši hiši komatov delal, ki si tak krivoverec. Marš iz hiše!"

Od tistega časa je bil "zotlerju" ženski spol trn v peti in tudi voje boljše polovice ni mogel videti s koncem svojega očesa. V svojem črnem sru sklene, da bo ženo spravil s tega sveta tje, kjer ni muh. Ker se je pa bal, da bi prišel s tem v zamero pri sodnijskih oblastih, sklene napraviti teko, da mu ne bodo nič mogli. Modra sedlarska glava začne ženo šegetati in je šegeče toliko časa, da žena od samega smeha umrje. Toda sodnija izve, kakšne smrti je umrla žena, pa pokličejo moža na zagovor. Sodnik ga vpraša:

"Zakaj ste vi svojo ženo toliko časa šegetali, da je umrla od smeha?"

Sedlar pa odgovori: "Saj je nisem šegetal radi tega da bi umrla, ampak sem jo radi tega, ker se je tako lepo smejala. Vi ne veste, gospod sodnik, kako je bila moja žena prijazna za pogled, kadar se je smejala. In ker se ni hotela smejat kar tako, sem jo šegetal. Pri tem se je pa revalo tako smejala, da je od samega smeha umrla."

Sodnik mu je verjel in ga pustil domov.

Ta je resnična, če verjameš, al' pa ne in zapisal jo je pa France s clevelandskega hriba."

Pijanček gre precej nadelan proti domu. Ker je precej močno deževalo, se pijanček ustavi, pogleda proti nebu in modruje sam pri sebi: "Pa naj še kdo reče, da je voda dobra. Ze tri dni neprestano dežuje, kar dokazuje, da voda celo v nebesih ni priljubljena in da mislijo vsi zlititi doli na nas revne zemljane."

Ameriški jeklarski magnat Schwab je pred nekaj dnevi rekel pri neki seji, da v Ameriki danes ni nobenega bogatega človeka. Jaz mu dam prav, ker bogatih ljudi res ni, je pa še precej milijonarjev in multimilijonarjev.

Pravni nasveti

Piše Frank V. Opaskar

Vprašanje: Jaz imam vknjižbo na nekem posestvu. Gospodar je umrl brez oporoke. Kaj bi bilo zdaj najbolje storiti, da bi se stvar v najkrajšem času in najceneje uredila? Je pa na obrestih in davkih že precej zalagal. Kakšni so stroški in koliko približno?

Imam neko drugo posojilo na notu, a dolžnik je napovedal bankrot in je na javni dražbi kupil posestvo nazaj. Morem se to noto še priti do svojega denarja? Kaj naj storim?—M. P.

Odgovor: Prvo vprašanje: Vknjižba je veljavna, čeprav je gospodar umrl. Ker gospodar je dolgo ni plačeval ne obresti ne davkov, zato morate nemudoma povzeti korake, da varujete svoje pravice. Treba vam bo prirediti s tožbo za prodajo posestva, da se zadosti dolgovom po vrsti. Vaš dolg je seveda prvi in vi boste prvi dobili denar, ko se hiša proda. Stroški take obravnave so vknjiženi na hišo plačani iz prodaje hiše, preden dobite vaš denar. Iz tega je razvidno, da vi ne plačate nobenih sodnijskih stroškov, ki navadno znašajo čez sto dolarjev. Odvetnika morate pa plačati vi in ta navadno računa od \$75.00 naprej. To je odvisno od tega, koliko bo dela, da se vsa stvar izčisti in pa kakega odvetnika si najamete. Pojdite k Slovencu in ta vam bo že naprej povedal, koliko bo zahteval za svoje delo.

Na drugo vprašanje: Iz vaše ga vprašanja ni razvidno, če je šel vaš dolžnik skozi bankrotne razpravo (bankruptcy), v katerem slučaj bi bili vi obveščeni in bi morali svoj dolg predložiti na dotični sodnji, ali pa je samo navaden slučaj, v katerem bi dolžnik izdal svoje premoženje. Če je vaš slučaj ta, zadnje omenjeni, potem ne zadene vaš dolg v nobenem smislu. Če je pa bila bankrotna obravnava in če je dolžnik predložil na sodnji vse svoje premoženje in dolgov, in ste bili vi obveščeni o tem, potem so bili njegovi dolgov zbrisani. Ako pa ni bila taka obravnava, ali pa vi niste bili obveščeni, potem je vaš dolg še veljaven in lahko pričnete s tožbo. Iz vašega kratkega opisa bi sklepal, da je vaš dolg še veljaven in vam svetujem, da pričnete s tožbo. Vendar bi bilo najbolje, da se posvetajete z odvetnikom, da se preišče, če je imel dotični dolgov zbrisane potom bankrotne obravnave ali ne.

Vprašanje: Kakšne korake naj človek podvzame v slučaju, če pride v hišo eden višjih mestnih uradnikov brez dovoljenja hišnih stanovančev. Višji uradnik ima namreč pravico, oziroma dolžnost nadzorovati mestne delavce in če jih ne vidi pri delu, jih gre iskat po hišah. Sumi eno hišo in gre notri, ne da bi prosil dovoljenje za vstop. V hiši jih ni našel, ker jih ni bilo notri. Sem davkoplačevalec in ameriški državljan.—F. P., Euclid, O.

Odgovor: Seveda ni imel ta uradnik nobene pravice v hišo. Svetoval bi vam, da to stvar sporočite vašemu županu ali pa councilmanu vašega okraja, da se ta uradnik posvira. Če vam pa to nič ne pomaga, se pa obrnite na okrajnega državnega pravdnika v okrajnem kriminalnem poslopu na Payne Ave. in 20. cesti. On bo potem storil korekce, da se tako postopanje v bodoče prepreči. Razložite vso stvar pomožnemu pravdniku, Mr. John Princiu.

DOBROSRCEN ČLOVEK

V Daltonu, Ga. je lastnik restavrantu, Cochran videl, da bo moral vsled slabih časov zapreti vrata. Zato je nekake dne naznanil, da si v njegovem restavrantu vsak vzame kar hoče, nato je vzel sukno in klobuk in se odpeljal iz mesta.

SIJAJEN KONCERT DRUŠTVA "ZVON"

Cleveland (Newburg), O.—Zadnje nedelje je imelo pevsko društvo "Zvon" svoj spomladanski koncert in udeležba je bila lepa. Prva točka na programu je bila pesem "Majniku" in druga "Majniku v pozdrav." To so peli naši mladi pevci in pevke, to je naraščaj društva "Zvon." To petje naraščaja je bilo res nekaj izvanrednega in vsakomur je šlo petje do srca. Želeli so, da si tudi druga pevka društva pridobije naraščaj, kajti samo na ta način bo ostala mila slovenska pesem v tujini na površju.

Zatem je nastopil moški zbor "Zvon" in zapel pesem "Majolka." Zapel so izvrstno. Četrta in peta točka sta bile "Ljubca povej, povej" in "Delaj dekle pušec." To sta dve domači pesmi, toda sta bili tako zapeti, da je bilo veselje poslušati naše "Zvonarje."

Nato je nastopilo društvo "Ilirija" in je zapelo "Med cveticami po logu" in "Dobra žena." Prav lepo so nam zapeli obe pesmi. Zatem sta nastopila "Zvon" in "Ilirija" skupno v pesmi "Straža ob Adriji." Ko sta nastopila ta dva zbora, je bil oder poln in marsikomu je prišla misel, ako bi se zanimali naši ameriški Slovenci za petje, bi bilo lahko eno društvo tako močno. To bi nam bilo res v ponos, ako bi imeli tako močno pevsko društvo.

Potem je bilo par minut odmor, nakar je nastopil poznani Vinc Zimšek, ki je zapel v tenorju "Zelja Slovenca na tujem." Ljudem je zelo ugajal in z gromovitim aplavzom so poklicali navzoči pevca nazaj, da nam je še ponovno zapel.

V sopranu solo je nastopila tudi dobro poznana pevka, Mrs. Agnes Žagar. Zapela nam je "Rudeč sarafan." Tudi ta pesem je ljudem zelo ugajala in prikljubljena pevka je morala ponovno nastopiti in nam je zapela "Goreči ogenj."

NAŠA POLITIČNA MOČ V COLLINWOODU

Politika ima toliko dobrih in slabih lastnosti, da bi bila prava umetnost opisovati vse dalekosežne posledice, katere povzročijo politika v malih pokrajinah, državah in sploh po vsem svetu. Politika se je porodila takoj, ko sta bila na svetu prva dva človeka, ter raztegnila svoj delokrog tako daleč, da danes vsi živimo v nekaki politični atmosferi. Popularno je mnenje med našim narodom, da mrzi politiko. Saj imamo celo izrek: Ta človek je politikant, pusti ga v miru! Ali pa: to je sama politika, pa nič drugega! Imamo pa tudi druge izreke in vzroke, ki nam jasno kažejo, da je treba vedno slišati obe plati zvona, predno pošteno presodimo kaj je prav. Kaj nam je bilo na primer mar pred 20 ali 30 leti, ko smo prišli v to deželo, kako in kaj se bo volilo. Vedeli smo za volitve samo zato, ker so tisti dan včasih tovarno zaprli. Potem smo se zbrali navadno v salunu ter čakali na Američane, kaj bodo dobrega storili, oziroma volili za nas. Seveda smo imeli tudi v stari domovini volitve, katerih smo se mi povprečno le malo udeleževali radi mladostnosti. Vendar smo v pretežni večini prinesli seboj vsi nekega politični karakter, kateri nam je delal velikokrat preglavice.

Mrzla resnica je, da se nahajamo danes v tej deželi, da imamo dolžnosti in pravice, kakršne daje vsem svojim državljanom ta dežela. Z veseljem lahko konstatiram, da imamo Slovenci v Clevelandu politično moč, kateri nam ni dala samo dobrega imena, ampak tudi pripomogla do našega zastopstva v mestu.

Politika ni torej tako slaba, kakor si o nji domnevajo nekateri, ampak je edino orodje ali sredstvo, po katerem se moremo uveljaviti med svetom. Ako bi vsak izmed nas hotel nesebično priznati, koliko dobrega je storila politika napram nam, kot splošnemu narodu ali posamezniku, bi bili presenečeni. Če samo naše ime, katero povprečni Američan dobro pozna, je neprecenljive vrednosti, ako se spominimo na čase, ko so nam poniževalno dajali vsakovrstna imena. Razume se, da se sliši v času političnih bojev pikre besede, da nastane zamera, da je ta ali ona oseba predmet zasmeševanja. Razume se pa tudi, da ljudje s svojim prepričanjem delujejo za dobro stvar. Zelo priporočljivo bi bilo za nas Slovence, da se držimo mej dostojnosti v volivnih borbah in kadar so volitve končane, naj se s tem zaključijo vse. To bo dokaz, da smo, kakor se reče — amerikanizirani.

Mnogo je bilo dela in stopinj, predno se je naš narod uveljavil v politične postojanke po različnih naselbinah Unije. Gotovo pa je, da v Clevelandu Slovenci stojimo v tem oziru na prvem mestu. Nič ni odveč, ako damo ljudem priznanje za trud, dasi preradi sodelujemo k resničnosti izreka, da nevaležnost je plačilo sveta. V slovenski naselbini Clevelanda je nekaj trgovcev, ki so bili dva, tri in še več stokrat za priče našim rojakom, ko so iskali državljanke pravice. Na tisoče pa jih je pripravil za izpit ali izkušnji Louis J. Pirc, urednik Ameriške Domovine, v večletnem poučevanju v državljanstvih šolah. Slovenska naselbina na St. Clair Ave. je nam vsem kot središče našega splošnega delovanja. Mnogo sto rojakov se je sicer preselilo v predmestja, največ v Collinwood in Nottingham, a vseeno zahajajo k svojim društvom v Cleveland, ali kakor rečemo: na St. Clair. Mnogo sto jih je pa tudi, ki so pozabili ali pa zanemarili politično se udeleževati v svojem okrožju. Jasno je, da živi na tisoče naših ljudi med vzhod-

Nadalje je nastopil kvintet društva "Zvon," ki so nam zapeli lepo Koroško narodno "Pojdem v rovtu." Dobro ste jo zapeli, fantje!

Zatem je nastopil ženski zbor "Zvona" v pesmih "Pogled v nedolžno oko" in "Kukavica." Obe pesmi so prav imenito zapele. Potem je nastopilo pa pevsko društvo "Cvet," ki je zapelo "Ko so fantje proti vasi šli" in pa "Mlatiči." Pa kako so vam to zapeli, kakor bi se bili v stari domovini učili mlatiti.

Nato je pa nastopil mešan zbor "Zvona," ki je zapel "Venček narodnih pesmi." To je bilo pa nekaj nepričakovanega. Zapel so nam razne pesmičke tako lepo, da bi človek kar sedel in jih poslušal. Potem sta zapela skupna zbora "Zvon" in "Ilirija" v pesmi "Pastir." Krasno so peli in so bili ponovno poklicani. Zapel so nam še "Buči morje Adrijsko." Res je, da je bilo to morje nekdanje naše, toda vzela ga nam je tuja roka in sedaj nam več ne buči. Vseeno nas pa ta pesem povede nazaj v davne čase, ko je bilo to morje last Slovencev.

S tem je bil program koncerta končan, toda nadaljeval se je v spodnjih prostorih, čeprav ni bilo pesmi na programu. Mr. P. Kogoj nam je povedal par besed in vsakemu je ugajal njegov govor. Enako se je izrazil tudi Mr. Ivanush, ki je rekel, da v zadnjih 12 letih še ni slišal v Clevelandu tako lepega koncerta kot je bil ta. Torej je lahko vsakomur žal, kdor se koncerta ni udeležil, kajti takega koncerta ni vsak dan.

Opozarjam pevce in pevke raznih društev, da držite in pridobivajte nove pevce k zboru. Hodite redno na vaje in ne sramujte se slovenskega jezika. Bodimo ponosni, da smo sinovi in hčere slovenskih staršev in glejmo na to, da se bo še dolgo slišala slovenska pesem v tujini, v Ameriki. Max R. Traven.

POSLOVENIL DR. A. R.:

CARSKI SEL

ŠESTO POGlavJE

Prijatelj na glavni cesti
Pol ure kesneje sta Mihael Strogov in Nadja zapustila Tomsk.

Tudi nekaj drugih ujetnikov je tisto noč pobegnilo iz mesta, ker so se tatarski častniki in vojaki več ali manj upijani in njih niso tako strogo nadzorovali kakor v taborišču pri Zabejdu ali na potu v Tomsk. Nadji, ki so jo bili z drugimi ujetniki vred odpeljali b mesto, se je posrečilo uiti in se vrniti na ravino vprav tedaj, ko so Mihaela Strogova gnali pred emirja.

Tu se je pomešala med množico gledavcev. Videla je, kako je šla žareča sablja njenemu spremljevalcu mimo oči, pa je imela vendar toliko moči, da je ostala tiha in mirna. Nekaj notranji glas ji je veleval, da se mora zatajevati, ako hoče ostati svobodna in peljati sina Marfe Strogove na cilj, ki ga je, kakor je prisegel, moral doseči. Ko se je stara Sibirka zgrudila, ji je zastalo srce, toda ena misel ji je vrnila vso njeno prejšnjo odločnost:

"Slepca bom morala voditi!"
Ko je Ivan Ogarev odhajal, se je Nadja skrila v temi in čakala, da je tudi množica zapustila ravino. Mihael Strogov je ostal sam kakor revno bitje, ki se ga ni treba nič več bati. Nadja je videla, kako je tipal do svoje matere, se sklonil k njej in jo poljubil na čelo, potem pa se zravnil in tipal dalje, da bi ubežal...

Kmalu nato sta Mihael Strogov in Nadja, ki ga je vodila za roko, splezala po strmih pobočju navzdol, hitela ob reki Tomu do konca mesta in se pri neki vrzeli srčno izmuznila skozi obzidje.

Proti vzhodu je držala samo irkutska cesta. Tu ni bilo mogoče zaiti. Nadja in Mihael Strogov sta hodila naglo. Mogoče je bilo namreč, da bi se emirjevi poizvedovalci po kočanjem razveseljevanju in pijančevanju iznova razkropili po stepi in zaprli vsa pota. Zato jih je bilo treba prehiteti in pred njimi priti v Krasnojarsk, ki je bil 500 verst (533 km) oddaljen od Tomsk. Ostati sta hotela namreč kolikor mogoče dolgo na glavni cesti, ker je bila vsaka druga pot negotova, neznana in skrajno nevarna. Kako je mogla Nadja kljubovati naporom v noči od 16. do 17. avgusta? Odkod je črpala telesno moč, ki je bila potrebna za tako dolgo pot? Kako se je mogla vzdržati na nogah, ki so ji

no 40. in 200. cesti, ter od jezera do Nickle Plate železnice. Ako bi se vsi slovenski državljanji v tem teritoriju oživeli, se registrirali in volili, bi 32. varda lahko pokazala drugačnega lice. V 32. vardi živi toliko Slovencev, odnosno Jugoslovancev, da bi lahko imeli takorekto vodilo silo, medtem ko pešica Italijana sedaj presega naš vpliv. Namen naš naj bo, da se temu napravi konec. Vsak državljan in državljanica naše krvi, naj si smatra v sramoto, ako zanemara svoje državljanske pravice. Danes so trdi časi in kdo nas pozna, ako sami ne pridemo na dan? Prvič je pred vsem vsakega dolžnost, da voli, pa naj voli kar hoče. Drugič pa voli, kjer vidiš da pomagaš za dobro stvar. V 32. vardi se je organiziral slovenski demokratiški klub, ki bo obdržaval svoje seje na Waterloo Rd., na Holmes Ave. in v Nottinghamu, kar bo pravočasno naznanjeno v tem listu. Več Slovencev kandidira tudi za zastopnike v precinkih pri prihodnjih volitvah, katerim naj gredo naši rojaki na roko. Dolžnost naša je, da se organiziramo vsi, da bomo potem boljše upoštevani v vseh ozirih.

Član kluba.

krvavele še od prejšnje dolge in težavne hoje? Vse to je skoraj nerazumljivo. In vendar je drugi dan jutraj po dvanajsturni hoji z Mihaelom Strogovim dospela v trg Semilovskoje, ki je od Tomsk oddaljen 50 verst.

Mihael Strogov še ni bil spregovoril nobene besede. Vso noč se je držal Nadjine roke, ki je neprestano drhtela, in stopal poleg nje z navadnim korakom.

Semilovskoje je bilo skoraj popolnoma zapuščen. Njegovi prebivalci so iz strahu pred Tatarski zbežali v jenijsko pokrajino. Komaj v dveh ali treh hišah so še stanovali ljudje. Vse, kar je imelo količjak vrednosti, so begunci odpeljali s seboj.

Vkljub temu je bila Nadja prisiljena, da se v trgu ustavi nekaj ur. Oba sta bila namreč potrebna hrane in počitka.

Mladenka je peljala svojega tovariša na konec trga. Tam je stala prazna in odprta hiša. Vstopila sta. Blizu visoke peč, kakršno najdeš v vsaki sibirski hiši, je stala sredi sobe lesena klop. Usedla sta se nanjo.

Tedaj je Nadja pogledala svojemu slepemu tovarišu v obraz, kakor mu doslej še ni pogledala nikoli. Ako bi Mihael Strogov ne bil slep, bi bil v tem lepem pogledu čital neizmerno vdanost in ljubezen.

Od žareče sablje vneti veki sta slepcu napol pokrivali popolnoma suhe oči. Beločnica se mu je lahko nagubala in poročnela, zenica pa izredno razširila. Njegova šarenica je bila bolj temnomodra kakor popre, trepančice in obrvi pa so bile nekoliko osmojene. Sicer pa se njegov globoki pogled ni prav nič spremenil. Ako je bil popolnoma slep, potem mu je morala vročina žarečega jekla uničiti občutljivost mrežnice in vidnega živca.

Mihael Strogov je iztegnil roke.

"Ali si tukaj, Nadja?" je vprašal.

"Da," je odgovorila mladenka, "poleg tebe sem in te ne zapustim nikoli več, Mihael."

Ko je slišal Nadjo prvokrat izgovoriti svoje ime, je zatrepetal. Gotovo je bilo, da je njegova spremljevalka vedela vse, kdo je in kake vezi ga družijo s staro Marfo.

"Nadja," je dejal, "morala se bova ločiti!"

"Zakaj, Mihael?"

"Ker te nočem ovirati na tvojem potovanju. Tvoj oče te pričakuje v Irkutsku. Hiteti moraš k njemu!"

"Moj oče bi me klet, Mihael, ako bi te zapustila po vsem tem, kar si storil zame."

"Nadja, Nadja," je odgovoril Mihael Strogov in stisnil mladenki roko, ki mu jo je bila podala, "misliti moraš samo na svojega očeta!"

"Mihael," je povzela Nadja, "ti me potrebuješ bolj kakor moj oče. Saj menda vendar ne misliš opustiti svojega potovanja v Irkutsk?"

"Nikdar!" je vzkliknil Mihael Strogov z glasom, ki je pričal, da še ni izgubi prav nič odločnosti. "Toda onega pisma nimaš več!..."

"Onega pisma, ki mi ga je vzel Ivan Ogarev?... Naj bo! Prebil bom tudi brez njega, Nadja. Obsodili so me kot vohuna. Prav! Ravnal bom torej kot vohun. Pojdem v Irkutsk in povem vse, kar sem videl in slišal, in prisegam ti pri živem Bogu, da se bova z izdajcem še enkrat srečala! Toda priti moram pred njim v Irkutsk!"

"In vendar praviš, da se morava ločiti, Mihael?"

"Nadja, lopovi so mi pobrali vse!"

"Imam še nekaj rubljev in oči! Z njimi morem gledati namesto tebe, Mihael, in te peljati tja, kamor ne moreš iti sam!"

"Kako pa bova potovala?"

"Peš!"

"In s čim se bova preživljala?"

"Prosilja bova."

"Pojdiva torej dalje, Nadja!"

"Pridi, Mihael!"

Mihael Strogov in Nadja se nista več nagovarjala kot brat in sestra. Skupna nesreča ju je še ožje vezala med seboj. Čez eno uro sta zapustila hišo, v kateri sta počivala. Nadja je tekala po ulicah trga in nabrala nekaj kosov ječmenovega kruha ter nekoliko medicine. Vse to si je pri dobrih ljudeh izprosila za stonj. Kruh in medicina sta Mihaelu Strogovu kolikor toliko utolažila lakoto in žejo. Nadja mu je odločila večji del nezadostne hrane. Jedel je kose kruha, ki mu jih je tovarišica podajala drugega za drugim, in pil iz čutare, ki mu jo je nastavila na usta.

"Ali ješ, Nadja?" jo je izpraševal.

"Da, Mihael," mu je odgovarjala mladenka, ki se je zadovoljila s tem, kar je njemu ostalo.

Mihael Strogov in Nadja sta zapustila Semilovskoje in se odpravila na težavno pot proti Irkutsku. Mladenka se je upirala utrujenosti, kar je mogla. Ako bi jo bil Mihael Strogov videl, kako je pešala, bi se bil gotovo ustavil. Ker pa Nadja ni vzdihovala in se pritoževala, je hotel zelo naglo. Zakaj? Ali je še mogel upati, da prehiti Tatare? Hoditi je moral peš, bil je slep in brez denarja. Ako bi izgubil edinega vodnika, Nadjo, bi se moral uleči kraj ceste in žalostno umreti. Ako pa bi vkljub temu vendarle prišel v Krasnojarsk, bi morda še ne bilo vse izgubljeno. Tu bi se dal spoznati carskemu namestniku, ki bi mu gotovo pomagal, da pride v Irkutsk.

Mihael Strogov je bil spotoma zamišljen in je le malo govoril. Ker je držal Nadjo za roko, sta bila neprestano združena in nista potrebovala besed, da bi izmenjavala svoje misli. Od časa do časa pa je Mihael Strogov vendarle dejal:

"Govori, Nadja!"

"Čemu, Mihael? Saj mislim isto kakor ti," je odgovarjala mladenka in si prizadevala, da se ji ne bi poznalo na glasu, kako je trudna.

Včasih pa je le klecnila z nogami, kakor da bi se ji sree ustavilo za trenutek. Začela je hoditi počasneje, izgovarati roko in zaostajati. Tedaj se je Mihael Strogov ustavil in uprl svoje oči v mladenko, kakor da bi jo hotel videti skozi temo, ki ga je obdajala. Nato je krepkeje podprl svojo spremljevalko in se napotil dalje.

Kaki dve uri potem, ko sta odšla iz Semilovskega, se je Mihael Strogov hipoma ustavil.

"Ali je cesta prazna?" je vprašal.

"Popolnoma prazna," je odgovorila Nadja.

"Ali ne slišiš za nama kakega drdranja?"

"Da, res je!"

"Ako so Tatare, se morava skrivati. Dobro poglej!"

krat srečala! Toda priti moram pred njim v Irkutsk!"

"In vendar praviš, da se morava ločiti, Mihael?"

"Nadja, lopovi so mi pobrali vse!"

"Imam še nekaj rubljev in oči! Z njimi morem gledati namesto tebe, Mihael, in te peljati tja, kamor ne moreš iti sam!"

"Kako pa bova potovala?"

"Peš!"

"In s čim se bova preživljala?"

"Prosilja bova."

"Pojdiva torej dalje, Nadja!"

"Pridi, Mihael!"

Mihael Strogov in Nadja se nista več nagovarjala kot brat in sestra. Skupna nesreča ju je še ožje vezala med seboj. Čez eno uro sta zapustila hišo, v kateri sta počivala. Nadja je tekala po ulicah trga in nabrala nekaj kosov ječmenovega kruha ter nekoliko medicine. Vse to si je pri dobrih ljudeh izprosila za stonj. Kruh in medicina sta Mihaelu Strogovu kolikor toliko utolažila lakoto in žejo. Nadja mu je odločila večji del nezadostne hrane. Jedel je kose kruha, ki mu jih je tovarišica podajala drugega za drugim, in pil iz čutare, ki mu jo je nastavila na usta.

"Ali ješ, Nadja?" jo je izpraševal.

"Da, Mihael," mu je odgovarjala mladenka, ki se je zadovoljila s tem, kar je njemu ostalo.

Mihael Strogov in Nadja sta zapustila Semilovskoje in se odpravila na težavno pot proti Irkutsku. Mladenka se je upirala utrujenosti, kar je mogla. Ako bi jo bil Mihael Strogov videl, kako je pešala, bi se bil gotovo ustavil. Ker pa Nadja ni vzdihovala in se pritoževala, je hotel zelo naglo. Zakaj? Ali je še mogel upati, da prehiti Tatare? Hoditi je moral peš, bil je slep in brez denarja. Ako bi izgubil edinega vodnika, Nadjo, bi se moral uleči kraj ceste in žalostno umreti. Ako pa bi vkljub temu vendarle prišel v Krasnojarsk, bi morda še ne bilo vse izgubljeno. Tu bi se dal spoznati carskemu namestniku, ki bi mu gotovo pomagal, da pride v Irkutsk.

Mihael Strogov je bil spotoma zamišljen in je le malo govoril. Ker je držal Nadjo za roko, sta bila neprestano združena in nista potrebovala besed, da bi izmenjavala svoje misli. Od časa do časa pa je Mihael Strogov vendarle dejal:

"Govori, Nadja!"

"Čemu, Mihael? Saj mislim isto kakor ti," je odgovarjala mladenka in si prizadevala, da se ji ne bi poznalo na glasu, kako je trudna.

Včasih pa je le klecnila z nogami, kakor da bi se ji sree ustavilo za trenutek. Začela je hoditi počasneje, izgovarati roko in zaostajati. Tedaj se je Mihael Strogov ustavil in uprl svoje oči v mladenko, kakor da bi jo hotel videti skozi temo, ki ga je obdajala. Nato je krepkeje podprl svojo spremljevalko in se napotil dalje.

Kaki dve uri potem, ko sta odšla iz Semilovskega, se je Mihael Strogov hipoma ustavil.

"Ali je cesta prazna?" je vprašal.

"Popolnoma prazna," je odgovorila Nadja.

"Ali ne slišiš za nama kakega drdranja?"

"Da, res je!"

"Ako so Tatare, se morava skrivati. Dobro poglej!"

"Čakaj, Mihael!" je odgovorila Nadja in stopila nekaj korakov nazaj, kjer se je cesta zavila na desno.

Mihael Strogov je ostal za trenutek sam in poslušal.

Nadja se je vrnila takoj in rekla:

"Za nama je voz, ki ga vodi mlad človek."

(Dalje prihodnjik)

—0—

Računi za plin

Plačate račune za plin v našem uradu. Ta mesec je zadnji čas, da jih plačate do torka, do 7. ure zvečer, 10. maja. Ako plačate dotedaj, dobite procenete. Enako plačate v našem uradu lahko vse račune za elektriko, vodo in telefon.

Bele rokavice

Radi slabih časov je direktor javne varnosti odredil, da policistom ni treba nositi v poletju belih rokavic, da si prihranijo denar.

MALI OGLASI

Dodatek

V zadnji petkovi številki so bila pomotoma izpuščena v zahvali Jos. in Mary Krajc, 1205 E. 60th St., in sicer: Mrs. J. Brezovar, Mrs. M. Trentel, Mr. in Mrs. Valentič, Slapnik & Sons, za krasne cvetlice, Mr. in Mrs. F. Mervar, Mrs. Marjana Jerše, Mr. in Mrs. R. Skulj, Mrs. Ana Furlan. V slučaju, da je še kako ime izpuščeno, se vam vsem skupaj ravno tako lepo zahvaljujemo.

Priporočilo

Podpisani vljudno vabim Slovence, da kadar so na potu z avtomobilom v naši smeri, da se ustavijo pri nas. Prevzel sem na 75 Townsend Ave., Norwalk, Ohio, znano restavracijo "Norwalk Inn." Takoj zraven dobite tudi izvrstni Sohio gasolin in olje. Dober prigrizek ob vsakem času. Se vljudno priporočam.

A. Gorup

75 Townsend Ave.

Norwalk, Ohio

(May 4.11.18.)

Stanovanje

se da v najem, obstoječe

MARIJA KUMIČIČ:

Zle slutnje

Za "Ameriško Domovino" priredil M. U.

Molčala je, a on je zopet obrnil pogled na kanal, po katerem so drsele raznobojne luči, kakor oči čudnih vodnih bitij, ki plavajo na površju temne vode. Včasih je odzvenelo iz njih veselo hihitanje, potem bi se vila do njegovih uses strastvena pesem zaljubljenega srea, potem hripavi krik kakega gondolierja. Osvežujoč vetrič je dražil valovčke v kanalu, da so pleskale ob mramornate stene in stebre, ob katerih je bila privezana gondola z grbom Soranzija. Tisoči zvezd so se kopirli v baržunastih globinah vode. Carmagnoli je godil večerni hlad, a gosti mrak, ki je objel vso okolico, je prijal njegovim očem. Črna noč ni morila njegovih misli. Lavinija mu ni naklonila ni besedice. Mar ni občutila strast njegovega srca? Mar ni slutila, kako vrejo in kljujejo v tem srcu grozničave čežnje in želje? Mar ni razumela, da išče ta izgubljeni brodolomec varnega zavetja? Vendar, kako naj bi ona pojmovala njegovo ljubezen, kakor naj bi mu jo vračala, ona, ponosna Lavinija! Norost! Ona se mu je vendar smejala, prezirno smejala! Kako je le mogel biti tako nepreviden in nor, da ji je govoril o strasti, ki se imenuje ljubezen? Pa da ni smešen? Mar se ne more umakniti kletva, ki je zadela njegove prednike? Ogromen val vročih in zlokobnih občutkov je zalil Carmagnolino srce. Mržnja do vsega mu je razoravala prsa in ga grabila, kakor bi ga hoteli zadaviti. Težko je dihal, skoro hropel. Zdela se mu je, da ga vidi vse mesto. Prvi ga gledajo milosrčno, a drugi, kakor bi ga hoteli prebosti. O, da ljudje vedo, kaj se z njim dogaja, smejali bi se mu, kazali nanj s prstom, ter si šepetali: "Glejte, domišljivega Carmagnolo, pretvoril se je v zaljubljenega pastirja!"

Kako je le mogel misliti, da bi ljudje česa pozabili? Ni li on vnuk človeka, ki je končal sramotne smrti? Bolečine je stisnil ustnice, da uduši v sebi vsako neželjno čuvstvo. Naposled je zahotel, da bi tudi to svojo ljubezen vrgel od sebe, kakor zastrupljeno stvar.

Kri se mu je burno pretakala po žilah. Mislil je, da mu bodo popokale, tako je v njih bilo in kljuvalo. Zakaj ni ostal v mejah svojega stališča? Čemu ga je nemila usoda obsejala z lepoto in ga vrgla v vrtnice bogastva, oholosti, moči in slave, kjer svoje siromastvo in potajno preziranje tim bolj občuti? Kakor je bil mlad, zakaj ni bil tudi tako lep in bogat, kakor je mnogo drugih? Zakaj se le pretaka po njegovih žilah kri navadnega človeka, kmeta, kri sramotno pogubljenega stvora? — življenje mu postaja odurno. V dušo se mu je vlegla mržnja, podžigana bolj siromaštva med tolikim bogastvom. Neizmerna bol mu je legla v srce, a iz teh misli ga je zdrnil Lavinijin porogljiv vsklik:

"Mar ste zaspal? Oh, kako ste danes dolgočasen! Zakaj se niste sposodili pri Aretinu nekoliko zafrkljivih šal?"

"Zaspal?" se oglasi Carmagnola trpko. "Da, da. Sen je tolažba gladnim beračem, ki smejo čepeti na stopnicah cerkve, medtem ko se božji blagoslov zliha nad bogatine! Krasno je, kadar se človek naše vrste raja v sanjah, pa mu ne bi smeli v greniti te male sreče! . . . Vsekakor pa nisem spal, ker sem čul vaše vprašanje. Aretino? Zasmehljivec? Pustite me z poznjim! Danes nisem bil pri njem, pač pa sem za mimogrede videl v gondoli, kako je objemal

neko krasotico, kovajoč prevzetne kratkočasnice, katerim se je ona na ves glas smejala. Tako je življenje srečneža dan za dnem! . . . Niti nisem bil pri Tizianu, niti pri Veronesu, pač pa sem šel, gnan po neodoljivi sili v ladjedelnico, kraj dela."

"Bili ste v ladjedelnici?" je vprašala radovedno Lavinija ter se okrenila k Carmagnoli. "Povejte mi, kako je tam?"

Carmagnola se je udobno vsedel na okno ter pripovedoval: "V delavnicah je vse živahno in umazano! Vse zavdarja po smolih, znoj in umazanem izparevanju! Ne, ne, ne bi mi ugajalo to naporno življenje, vendar sem se divil delu od ranega jutra do temne noči, v šumu in ropotu. Stare ladje prenavljajo, menjajo vrvi, nameščajo topove, kujejo sidra in verige. Povsod je dim, žvenket, nabijanje. Nove galeje so že v vodi in čakajo mornarjev. Zgrajene so po Venierjevih načrtih. Vrhovni poveljnik sam nadzira gradnjo in opremo brodovja, a čudno, graditelji in delavci se manj bojijo njega, nego njegovega nečaka. Ta tira uboge nesrečnike z železnimi šibo k delu."

Laviniji je srce hitreje bilo ter pravi: "Njegov nečak, ste dejali?"

Carmagnola je osupnil, tako neobičajen se mu je zdel njen glas. Zatim je skočil raz okno ter se ji počasnih korakov približeval.

"Da, njegov nečak . . . Caterino Malipiero! Vsi pravijo, da prebiva v njem sam vrag. Tako naganja delavce, kakor ne bi mogel pričakati dneva, ko bo navalil s svojo mornarico na Turke, da ga nasade na kol ali pa vržejo v ogenj . . ."

Baš tedaj je prinesel sluga srebrni svetilki ter jih postavil na kamin. Carmagnola pa se je spustil v usnjati naslanjač nasproti Laviniji, zagledal se v njo ter v svetlu luči zapazil, kako ji je lahna rudečica vdarila v lica. Sluga je odšel, a Lavinija vpraša: "Kaj se govorje o njem?"

Carmagnola je prekrizal noge, medtem ko je s prsti grebel po svoji redki črni bradi: "Kaj se govorje o njem? Hm, ako naj bom odkritosrčen, tedaj moram reči, da ne baš najbolje. Vi veste, da gleda izza vešal včasih trinoga zver. Nu, kako naj rečem . . . Ljudi Malipierovega kova ta zver najraje požira."

Lavinija je pobledele obraz pa dejala srdito: "Kako se le morete domisliti takih neslanih norosti?"

Carmagnola se je nasmehljaj, nalahko zaprl oči ter naslonil glavo. Veselil se je, da je izsledil tajno Lavinijinega srca, pa je sklenil, da bo sledil tej tajni kakor okrutni divjak. Zato se mu razveže jezik: "Vse izdajice končujejo med koli na trgu sv. Marka. Pomislite na Marsilija iz Carrare ali pa na mojega nesrečnega deda, Francesca Busone Carmagnola. On je vse do tedaj nezaupno kolebal med Viscontijem in svojo gospodarico Venecijo, dokler ni njegova glava padla na eno, a telo na drugo stran — pod sekiro na morišču."

Lavinija je zopet pobledele kakor smrt ter se poigravala s prstani, ki so se lesketali v odsevu luči. Razburjena pravi prezirno: "Kako morete to primerjati s Caterinom Malipierom?"

"Zakaj naj bi ne mogel?? Zakaj ga pa vi toli povišujete? Zakaj vas toli zanima njegovo poznanje? Od kedaj pa povprašujete, kaj v gondolah in raznih hišah in palačah govore in misli-

jo o kakem mladem veteranjaku? . . . Lavinija, ne srdite se mi. Otrsel sem se šal, da z vami resno govorim. Povsod med narodom se širi glas, da grize Malipiera nestrpljivo častihlepje, a tako častihlepje je v Veneciji pogubonosni plamen, žerjavica, podtaknjena v suhljad. Ni dož, ni veliki svet ne trpita okoli sebe bogov!"

"Vi zasmehujete krepost, ki jo lastujete v gotovem izmeru sami," ga prekine Lavinija. "Častihlepje je temelj, iz katerega pronica veliki čini."

"Vsekakor! A ravno tako tudi velike tragedije! Lavinija, veliki valovi razbijajo zatvore in nasije a marsikedar potegnjejo s temi vred v brezno tudi mojstre!"

"Pustite brige za velika dela mojstrom samim. Malipiero pa je velik mojster. Povejte, v čem pa vidite danes njegovo častihlepje? Mar v vodstvu mornarice?"

Carmagnola se nasmehne ter pravi: "Čujte me, Lavinija! Vsled bolezni Zanisa je imenovala republika Venierja vrhovnim poveljnikom mornarice. Ta je moder in odločen, pa se ne bo klonil mirno s pota vihravemu Malipieru. To vojno bo vodil on, a drugo . . . naravno — Carmagnola dvigne obrvi, pogleda Lavinijo — "drugo bo vodil ta častihlepnež, ako . . . nu, čemu naj vam to pravim? Vam?"

"Meni? Zakaj ne bi smela jaz to čuti? Mar me hočete staviti pred uganke? Povejte, recite mi odkrito, kaj mislite s tem 'ako'?"

"Zelo enostavna stvar, donna Lavinija. Tedaj ako . . ." poprime Carmagnola, povdarjajoč vsako besedo, "ako ga bržnja njegove vojvodske okolice ali . . . ljubezen do kake ženske ne zadrži; ako ne bo kake ženska s sponami ljubezni modro obrzda njegovega častihlepa."

Oba sta se zamislila, strmela predse, razburjena, ker sta čutila, da drug drugega lovit v neprijateljski nameri ter trude se, da bi odkrila pri drugem slabost ali pa izvila kako priznanje. Lavinijo je prevzemala nekaka zlovolja, čutila se je negotovim. Nje nasprotnik se ji je s svojo zvijačnostjo zaril v srce. Predalec se je že zaletela, da bi ji še koristilo, ako bi tajila. Vendar je vprašala po premoru

ravnodušno, skoro porogljivo: "Ljubezen do kake ženske? Katero?"

"Da vam povem?" je vprašal Carmagnola ter primaknil stol, tako da je gledal Laviniji naravnost v obraz.

"Govorite," je zapovedala ona odločno.

"Ljubezen do vas!" je odvrnil zvijačnež ter se sklonil naprej, da mu ne izbegne ni najmanjša poteza v Lavinijinem obrazu.

Ona se je prisiljeno nasmehnila, a izdajalska rudečica ji je zalila obraz, vse do čela. Da-li je nje sorodnik govoril resnico?

"Do mene?" je vprašala izmikajoč se. "Mar me hočete skušati?" Oči so ji zažarele kakor blisk, a čelo se ji namršilo, kakor bi ga zastrl temen oblak.

Carmagnola je vstal, zaprl oči, prekrizal roki na prsih ter se oslonil na mramornati kamin. Kakor da se mu je mršavo lice povesilo, mu je med njima štrlel kljukasti nos. Ustnice je stisnil — ogaben je bil.

"Skušati? Čemu nastavljate bodalo vašega sovraštva s takimi besedami na moja prsa? Če

bi bila ohola Lavinija vedno ohola, kakor se včasih prikazuje, tedaj ne bi odgovarjala sumljivo mu prosjaku Carmagnoli s tisočnimi izbegavanji in dvoumnimi vprašanji. Vidite, često ste me že karali, da sem učenec Nikole Machiavellija, čim bi začela živahen prepri o kaki stvari. Zakaj me tedaj silite, da se poslužujem njegove umetnosti, modrih prevar, da izmamim raz vaše ustne cvet resnice, ki ga vi trdno tiščite z zobmi. O, ne srdite se," vzklikne čim opazi, da se je Lavinija zganila — "in ne krcajte name laži radi tistega, kar je breznesmrtna resnica . . . Lavinija, vi ljubite Malipiera!"

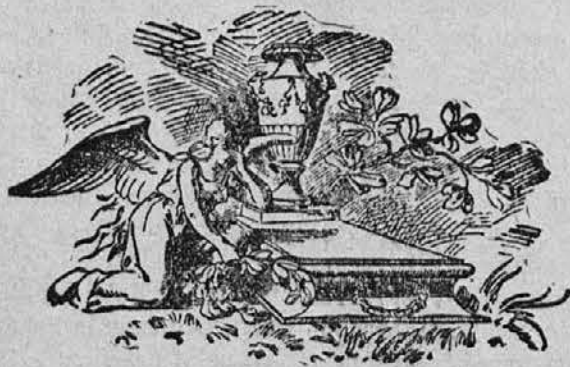
"Kdo vam daje pravico, izpraševati moje srce?" je srdito vprašala Lavinija.

On se je nasmehnil, dvignil desnico, kakor bi hotel nekaj odrediti, pa pravi:

"Pravico? Kaj pa pomeni pravica? Stara navada — pa je treba človeku le dovolj srčnosti, da se ji umakne. V pravico verujejo le praznovorne čarovnice, zato izbrišimo jo s površja. Pravica je zastarelo orožje iz pra-

dedove orožarne, zato pa v kot z njim, ker je rujava! . . . Močnejši ubija šibkejšega — to se

imenuje pravica. Tedaj recimo: moč, junaštvo — to sti pravica. (Dalje prihodnjic)

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrti in v silni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je nemila smrt pretrgala nit življenja našemu dragemu in nikdar pozabljenemu soprogu in očetu,

Andrej Jarc

ki je po dolgi in mučni bolezni za vedno zatisnil svoje trudne oči dne 5. marca 1932, star 44 let, v Detroit, Mich. Položili smo ga k večnemu počitku dne 8. marca tukaj v Clevelandu na Calvary pokopališče. Njegova želja je bila, da bi bil pokopan v Clevelandu, kjer je poprej živel mnogo let, zadnjih pet let pa je živel v Detroit, Mich.

Dolžnost nas veže, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem, ki so ga okrasili s cvetjem in prekrasnimi vencem in sicer: Brat Peter Jarc in družina, brat Jakob Jarc, Frank Končan in družina, Joe Kariš in družina, družina Rode iz Carl Ave., družina Zaverl, Detroit, Mich., družina Puyzdar, Jimie Moran, Ciril Kren, Detroit, Mich., Moose Lodge št. 1253 v Detroit, Mich., družina Petelin, društvo Clevelandski Slovenci št. 14 SDZ., Mrs. Antonija Alič, Mr. in Mrs. Simončič, brat Joseph Jarc in družina v Denver, Colo., Mrs. Helen Nosič iz Detroit, Mich., dar v denarju.

Nadalje se zahvaljujemo vsem, kateri so darovali za sv. maše: Družina Jalovec, Mrs. Russ, Anna Werlič, Joe Krašovec, Martin Sustaršič, Mr. in Mrs. Arko, Mike Kastelec, Louis Kariš, Anton Hrovatin.

Nadalje se zahvaljujemo vsem, ki so dali avtomobile k pogrebu brezplačno in sicer: Louis Wirant iz E. 63. ceste, Joe Ošaben iz E. 61. ceste, Josie Krašovec iz E. 53. ceste. Najlepša hvala družini Joe Kariš, ki so odstopili prostor, da je pokojni ležal na mrtvaškem odru. Lepa hvala vsem, ki so ga prišli pokropiti in ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Hvala lepa Rev. Milan Slajetu za lepe cerkvene obrede in iskrena hvala pogrebniemu zavodu August F. Svetek za lepo vodstvo pogreba in vso pomoč. Iskrena hvala društvu Clevelandski Slovenci št. 14 SDZ in Slovenski Dobrodelni Zvezi za tako točno in hitro izplačano posmrtnino. Toplo priporočamo Slovensko Dobrodelno Zvezo vsem rojakom.

Ako se je morda pomotoma kako ime izpustilo, prosimo da nam oprostite in se vam ravno tako lepo zahvalimo.

Tebi pa, dragi in nepozabni soprog in oče, počivaj v miru v ameriški zemlji. Prestal si težavno pot te naše solzne doline; bil si nam dober in skrben gospodar in oče. Naj Ti večni Bog podeli svoje plačilo v svetem raju in večna luč naj Ti sveti.

Žalujoci ostali:

KAROLINA JARC, soproga,
ANDREJ JARC JR., sin,
KAROLINA JARC JR., hči.

Tukaj zapušča tri brate in več sorodnikov, v stari domovini pa eno sestro.

Detroit, Mich., 2. maja, 1932.

Obhajanci in obhajanke!

Staršem letošnjih obhajancev in obhajank se prav vljudno priporočamo za nakup jako čednih najnovejših

OBHAJILNIH OBLEK

za deklice, potem pa deških bluz in cvratnice za dečke
Vse dobite v lepi izbiri in po najnižjih cenah.
Se vljudno priporočamo

F. Svetek

15218 Saranac Road

VABILO na VESELICO,

katero priredi

KLUB SLOVENSKIH VDOV V SOBOTO DNE 7. MAJA 1932

V KNAUSOVI DVORANI

Pričetek ob osmih zvečer

Kakor še vselej, kadar smo imle veselico, smo gledale, da smo imle dober prigrizek in pijačo, da je bilo vsem ustreženo, tako bo tudi na tej veselici. Zato vabimo vse prijatelje in prijateljice, pešarje in tudi vdove, da nas postopijo. Vstopnina je za moške 35 centov, za ženske 25 centov. Vabi

KLUB SLOVENSKIH VDOV

Vsako leto se enkrat spominjamo naših ljubih mater in sicer drugo nedeljo v mesecu maju, ko se vzbujata narava, ko se pojavijo cvetlice, ki so najbolj nežni dar za naše matere.

Gotovo se bo vsaka hčerka in vsak sin spominjal tudi letos svoje matere. In vsaka mati je iskreno hvaležna svojim hčeram in sinovom, ako je obdarila na Materinski dan s cvetlicami.

Pri nas imamo polno zalogo najbolj izbranih cvetlic za Materinski dan. Dobite lahko cvetlice sveže ali umetne, cvetlice v posodah ali odrezane. Največja izbira krasnih cvetlic v slovenski naselbini.

In cene letos niso visoke, so jako zmerne, postrežba je hitra in točna. Naročila vam pripeljejo na dom, da tako preseneti svojo mater, ki je njej posvečen. Ako želite lepe cvetlice za Materinski dan, oglasite se pri

Slapnik in Sinovi

SLOVENSKA CVETLIČARNA

6113 St. Clair Ave. Henderson 1126 6102 St. Clair Ave.